

SINIFLAR PASCAL DİLİ ÇALIŞMA NOTLARI

REPEAT UNTIL Karşılaştırma yanlış olduğu zaman tekrar eder. Karşılaştırma (Şart) doğru ise işlemleri bitirir
repeat

.....
işlemler

.....
until <ŞART>; şeklinde kullanılır.

WHILE DO Repeat-Until in tersi işlemleri yapar. Şart doğru ise işlemleri tekrar eder , yanlış ise işlemleri bitirir.

While <ŞART> do

begin

.....
İşlemler

.....
end;

Not: Repeat Until komutunda karşılaştırma sonra yapılır. While do komutunda ise önce yapılır.

FOR DO İşlemleri otomatik yaptırmak için kullanılır. Biz REPEAT veya WHILE komutlarında tekrarlamayı yaptırmak için değişkenleri kendimiz ayarlamak zorundayız ama FOR DO komutunda işlemler otomatik yapılırlar.

Yazım şekli;

FOR değişken : = ilk değer TO son değer DO

Tekrar edilecek komut

FOR değişken : = sondeğer DOWNTO ilk değer DO

Tekrar edilecek komut

Örnek1:

Ekrana 100 defa "TURBO PASCAL" yazan program;

USES CRT;

VAR

A:INTEGER;

BEGIN

FOR A:=1 TO 100 DO

WRITELN(' TURBO PASCAL ');

END.

Örnek2:

Ekrana 1 den 100 e kadar olan sayıları yazan program;

USES CRT;

VAR

SAYI:INTEGER;

BEGIN

FOR SAYI:= 1 TO 100 DO

WRITELN(SAYI);

END.

FOR komutunda kullanılan değişkenler TAMSAYI tiplerde olmalıdır. Ayrıca eğer tekrar edilecek komutlar birden fazla ise FOR dan sonra BEGIN END yazılıp komutlar bunun arasına yazılmalıdır.

Örnek3:

Ekrana 100 den 1 e kadar sayıları yazarken aynı zamanda "MERHABA" yazan programı yapalım;

USES CRT;

VAR

SAYI:INTEGER;

BEGIN

FOR SAYI := 100 DOWNTO 1 DO

BEGIN

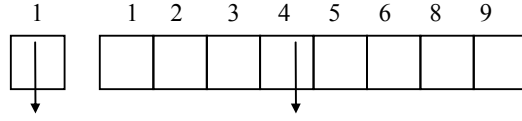
WRITELN(SAYI);

WRITELN('MERHABA');

END;

END.

DİZİLER (ARRAYS) Şimdiye kadar VAR bölümünde kullandığımız değişkenlerin hepsi içlerine sadece 1 tane bilgi alabiliyorlardı , eğer biz bu değişkenlere tekrar başka bir bilgi koymak istesek eski bilgiler silinir. Fakat diziler bunlardan farklıdır. Dizinin bir tane ismi vardır ama biz bunun içine 1 den fazla bilgi yerleştirebiliriz.

Normal bir
değişken

9. Elemanlı (Odalı) bir dizi
Bu diziyeye 9 tane bilgi yazabiliriz

Dizi nerede , nasıl tanımlanır?

VAR bölümünde tanımlanır.

Diziadı : ARRAY[1. . elemansayısı] OF TİPİ;

Örnek: 20 elemanlı ve içine tamsayı tipte bilgileri yazabileceğimiz bir dizi tanımlayalım.

VAR

OKUL : ARRAY [1 .. 20] OF INTEGER;

Dizinin herhangi bir odasına bilgiler nasıl yazılır ?

Odanın numarasını kullanarak yazılırlar.

Örnek: 20 elemanlı OKUL isminde bir tamsayı dizimiz var. Bu dizinin 7. Odasına 14 sayısını yerleştirelim.

OKUL[7] := 14;

Örnek: OKUL ismindeki dizinin 8. Odasındaki sayıyı 2. Odasına yerleştirelim.

OKUL[2] := OKUL [8] ;

Dizilere klavyeden bilgiler nasıl girilir ?

Her odaya tek tek girilir.

Örnek: OKUL dizisinin 5 odasına klavyeden bilgi okuyalım.

READLN (OKUL [5]);

Örnek: OKUL isimli dizi 100 elemanlı bir dizi olsa ve bu yüz elemana klavyeden bilgiler girilecek olsa bunun için 100 tane READLN komutu yazmaya gerek yoktur.

Kısaca aşağıdaki şekilde yapılır.

FOR I : = 1 TO 100 DO

READLN (OKUL [I]);

Dizile ekrana nasıl yazılırlar ?

Her oda tek tek yazılır. Dizilerin yazılması aynı yukarıdaki şekildeki gibidir sadece READLN yerine WRITELN komutunu yazmalıyız.

Örnek: 100 elemanlı bir diziyeye sırayla 2 , 4 , 6 , 8 , 10 , 12 , 14 , 16 , ..., 198 , 200 sayılarını yerleştirip ekrana yazalım

USES CRT;

VAR

A : ARRAY [1..100] OF INTEGER;

SAYI : INTEGER;

BEGIN

FOR SAYI := 1 TO 100 DO

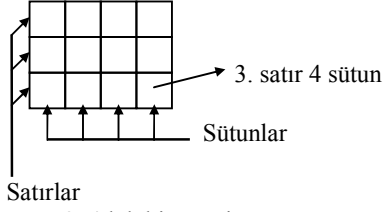
A [SAYI] := SAYI * 2;

FOR SAYI := 1 TO 100 DO

WRITELN(A[SAYI]);

END.

MATRİSLER(2 boyutlu diziler) Matrisler de dizilere benzerler fakat şekilleri farklıdır.

3x4 lük bir matris.

Matrisler VAR bölümünde aşağıdaki şekilde tanımlanırlar.

VAR
matrisadı : ARRAY [1..satırsayısı , 1.. sütun sayısı] OF TİPİ ;

Örnek: 3x10 luk tamsayı tipte bir matris tanımlayalım.

VAR
MATRIS: ARRAY [1..3 , 1..10] OF INTEGER;

Matrisin odaları nasıl kullanılır ?

Önce satır (row) sonra sütun (Coloumn) belirtilerek kullanılır.

Örnek: Yukarıdaki matriste 3. Satır 4. Sütunu gösterelim.

MATRIS[3,4]

Örnek: 3,4 teki odaya 55 sayısını yerleştirilim.

MATRIS[3,4] : = 55 ;

Matrise klavyeden bilgiler nasıl girilir ?

Aynı dizilerde olduğu gibi tek tek girilir.

1,1 oda 1,2 oda 1,3 oda 1,4 oda

2,1 oda 2,2 oda 2,3 oda 2,4 oda

READLN(MATRIS[1,1]);

READLN(MATRIS[1,2]);

READLN(MATRIS[1,3]);

READLN(MATRIS[1,4]);

READLN(MATRIS[2,1]);

Böyle tek tek yazmaya gerek yok ; Kısa yoldan yapabiliriz

FOR SATIR : = 1 TO 3 DO

FOR SUTUN : = 1 TO 4 DO

READLN(MATRIS[SATIR,SUTUN]);

Satır=1 için Sütun 1,2,3,4 oluyor

Satır=2 için Sütun 1,2,3,4 oluyor.

Matris ekrana yazılırken de aynı işlemler yapılır ama WRITELN komutu kullanılır.

Örnek:

2	3	4	5
3	4	5	6
4	5	6	7
5	6	7	8

A matrisinin içine yandaki matris gibi sayılar yerleştiren programı yapalım.

USES CRT;

VAR

A:ARRAY [1..4,1..4] OF INTEGER;

Y,X : INTEGER;

BEGIN

FOR Y : = 1 TO 4 DO

FOR X : = 1 TO 4 DO

A[Y,X] :=Y+X;

FOR Y : = 1 TO 4 DO

FOR X : = 1 TO 4 DO

WRITELN(A[Y,X]);

END.

PASCAL İLE GRAFİK

Pascal da yazdığımız programlar eğer hiç ayarlama yapmazsak TEXT ekranda çalışır. Text ekranda soldan sağa 80 , yukarıdan aşağıya 25 tane karakter yazılabilir. Ama bu ekranda daire (Circle) , dikdörtgen , line v.b şekilleri çizemeyiz. Bunları çizmek için Grafik ekrana

geçilmelidir.Bu ekranda soldan sağa yaklaşık 650 , yukarıdan aşağıya 450 pixel vardır. Grafik ekrana geçmek için USES GRAPH tan sonra kısa komutlar yazılır.

Grafik ortama nasıl geçilir ?

USES CRT,GRAPH;

VAR

GD,GM:INTEGER; {değişken isimleri farklı yazılabilir }

BEGIN

GD:=DETECT;

INITGRAPH(GD,GM, ' ');

CLEARDEVICE; {Ekranı siliyoruz }

.....

Buralara çizim komutları yazılıyor;

.....

READLN;

CLOSEGRAPH;

END.

ÇİZİM KOMUTLARI

PUTPIXEL(x,y,renk); İstenilen yere renkli nokta çizer

LINE (x1,y1,x2,y2); Çizgi çizmek için kullanılır

CIRCLE(x,y,radius); Daire çizmek için kullanılır

RECTANGLE(x1,y1,x2,y2);Dikdörtgen çizmek için kullanılır

ARC(x,y,başaçı,sonaçı,radius); Yay çizer (Açılar 0.360 arasında olmalı)

ELLIPSE(x,y,başaçı,sonaçı,Xradius,Yradius); Elips çizer

BAR(x1,y1,x2,y2); İçi renkli dikdörtgen çizer

SETCOLOR(renk); Çizim rengini ayarlar

FLOODFILL(x,y,sınır_rengi); Kapalı çizimlerin içini boyar

SETFILLSTYLE(pattern, color); Floodfill ile boyanacak rengin desenini ve rengini ayarlamak için kullanılır.

Pattern: 0...10 arasında

Color : 0...15 arasında

OUTTEXTXY(x,y,String bilgi) ; istenilen yere yazı yazmak için kullanılır.

SETTEXTSTYLE(font name , direction , s,ze); Yazı tipini ayarlamak için kullanılır.

Font name: 1..10 arasında

direction : 1..2 arasında

Size : Fonta göre değişiyor.

PIESLICE(x,y,başaçı, sonaçı, radius); Pasta dilimi çizmek için kullanılır.

SETBKCOLOR(renk); Fon rengini ayarlar

GETMAXX ;Maximum X koordinatını gösteren sayıyı verir

GETMAXY ; Maximum Y koordinatını gösteren sayıyı verir

BAR3D(x1,y1,x2,y2,size,TRUE veya FALSE) ; ^boyutlu dikdörtgen çizer.

GETPIXEL(X,Y); İstenilen koordinattaki noktanın rengini verir

Hareket komutları

POINTER Değişken tipi: Memory alanlarını gösteren değişkendir

WORD değişken tipi : 4 byte lık memory alan değişkendir

IMAGESIZE : Belirtilen alanın büyüklüğünü bulur

GETMEM : Size kadar memoryde yer ayarlar

GETIMAGE : Belirtilen görüntüyü memory e alır ve Pointerde belirtir

PUTIMAGE : İstenilen yere memorydeki görüntüyü koyar

Imagesize(x1,y1,x2,y2);

Getmem(p,size);

Getimage(x1,y1,x2,y2, Pointer değişken^);

Putimage(x,y,pointer değişken^,mode);

GEREKLİ FORMÜLLER

Dereceden radyana dönüşüm

1 derece = pi/ 180

37 derece = pi / 180 *37

Koordinat hesaplama

$x = r * \cos(\text{alfa})$

$y = r * \sin(\text{alfa})$

İki nokta arasındaki uzaklık

$$u = \sqrt{(x2 - x1)^2 + (y2 - y1)^2}$$

BISHKEK 2001 – Musa Demirelli education.online.tr.tc